

A közvélemény-kutatásról ?szintén

2019 október 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Hogy történt? - Mráz Ágoston Sámuel zseniális írása!

Ismert, hogy a Néz?pont Intézet több f?városi felmérése Tarlós István különböz? mérték? el?nyét mutatta a kampány egyes szakaszaiban, a Medián és a Publicus pedig már idejekorán a verseny közel kiegyenlített állását jelezte. Utólag nem tudhatjuk biztosan, mi volt a felmérések készítésének idején a valós helyzet, de az tény, hogy egyszerre a két adat nem lehetett igaz. Talán ez a különbség is hozzájárult ahhoz, hogy a kutatásokról szóló politikai viták kiélesedtek, és sem az intézetek, sem a média nem hangsúlyozza ki egy-egy közvélemény-kutatás érvényességének szigorú határait.

Megfontolandó, hogy a félreértések és félremagyarázások elkerülése végett a jöv?ben csak világos módszertannal lehessen kutatásokat publikálni, s az adatfelvétel idejét, módszerét és az adatok részleteit is közzé kellene tennie minden intézetnek. Nem baj, ha a kutatásokról politikai vita folyik, de nem szerencsés, ha egy ilyen vitában nem állnak rendelkezésre megfelel? információk.

Az alábbiakban néhány szakmai dilemmát szeretnék megosztani, amelyek mind jelent?s kihatással vannak a kutatások értelmezésére.

Kett?s mérce a nyilvánosságban

A közvélemény-kutatások és a média kapcsolata furcsa. Egyrészt nagyon kedvelik az újságírók és a médiafogyasztók is a felmérések eredményeit közölni és olvasni, másrészt viszont egy-egy választás után el?szeretettel bírálják is ?ket. Ez a kritikus szeretet világszerte jellemz?, idehaza azonban a médiumok kett?s mércéje is tovább bonyolítja a helyzetet. A 2019-es EP-választásról készült utolsó kutatások között a Néz?pont Intézeté volt a végeredményhez a legközelebb. Dicséretet nem kaptunk. A 2018-as országgy?lési választáson a Medián és a Néz?pont Intézet adta a legjobb szakért?i becslést, a média mégis inkább azzal foglalkozott, miért nem sikerült hajszálpontosan eltalálni a Fidesz kiugróan jó eredményét.

Akkor az Index.hu egyik megfejt? cikke szerint „Az is lehet, hogy a mérés pillanatában a kutatóknak még többé-kevésbé igazuk volt, csakhogy közben történt valami: az, hogy a Fidesz tudott a kampány utolsó id?szakában a legjobban mozgósítani, és még az utolsó pillanatban berántani jelent?s számú – akár 2-400 ezer – addig bizonytalan szavazót”. Most, a f?polgármester-választás után a liberális újság megfeledkezett korábbi tézisér?l, és egyértelm?en a „kormányközeli” intézeteket korholta. Amikor az ellenzékközeli intézetek nem találták el a végeredményt, a körülmények voltak hibásak, amikor a kormányközeliek, rögtön az intézetek felel?ssége került el?.

A kutatás nem el?rejelzés, hanem helyzetfelmérés

Az adatfelvétel ideje és a választás között eltel? id? kulcskérdés, amelyr?l sokszor megfeledkezünk. Pedig józan ésszel is belátható, hogy a két id?pont között történ? fontos események bizony kihatással lehetnek a párt- vagy személypreferenciára és a részvételre is. Ennek megfelel?en a közvélemény-kutatás nem el?rejelzés, ahogy azt a nyilvánosságban sokszor értelmezik, hanem helyzetfelmérés. Ha jó is, csak azt mutatja meg, hogy az adatfelvétel idején mi a politikai verseny állása, nem azt, hogy milyen lesz a küzdelem végkimenetele. Vagy más szavakkal mondva, egy választás el?tt készült felmérés nem is lehet azonos a végeredménnyel, ha lezárása után még fontos események történnek.

Szerencsével el?állhat olyan helyzet, hogy a két adat megegyezik, de tudományos érv nem szól emellett. A közvélemény-kutatásoknak tehát el kellene kerülniük, hogy az id?járás-jelentésekkel sorolják egy kategóriába ?ket. Természetesen szakmailag lehet arra vonatkozó állításokat tenni, hogy melyik szavazótábornak van még választói tartaléka, vagy hogy „most vasárnap” hogyan alakulnának az események, de a pontos el?rejelzést vagy annak látszatát is kerülni kellene. Mivel Borkai Zsolt ügye új dinamikát teremtett az idei önkormányzati választásban, a botrány el?tt készült felméréseken a botrány utáni eredményeket számon kérni aligha jogos eljárás.

Lehetséges-e változatlanság három héten át?

Egy magas presztízs? kutatócég, a Medián, Karácsony Gergely szeptember 26-án napvilágot látott hangfelvétele el?tt és a Borkai-ügy után ugyanazt a versenyállást mérte a f?polgármesteri küzdelemben: 48 százalékos Tarlós- és 47 százalékos Karácsony-tábort látva. Ezzel azt állította, hogy a versenyre egyik botrány sem volt hatással. Ezzel szemben a Néz?pont Intézet els?, a kampányid?szakban készült felmérése 9, Karácsony hangfelvétele után

18, majd a gy?ri polgármester botrányát követ?en, egy héttel a választás el?tt, csak 6 százalékpontos különbséget látott. Mivel nem tartanak választást mindennap, nem deríthet? ki, kinek mikor volt igaza. Mindenkinek magának kell eldöntenie, hogy vajon a kampány utolsó három hetében történtek alapján a változatlan preferenciákat vagy a változó helyzetképet tartja-e hitelesebbnek.

A mintaválasztás nehézségei

A jó kutatás alapja, hogy a vizsgált társadalmat a lehet? legtökéletesebben tükröz? mintát alakít ki a lekérdezéshez. Azaz olyan embereket kérdez meg, akiknek összetétele megfelel a társadalmi-demográfiai mutatók alapján a teljes vizsgált népességnek. A kutatók általában tudomásul veszik, hogy a társadalom leggazdagabb és legszegényebb tíz százaléka számukra elérhetetlen. Ugyanakkor nem elképzelhetetlen, hogy sokkal nagyobb népességrészr?l kell a valóságban lemondaniuk, különösen Budapesten. Egy speciális esetre hívta fel a figyelmet Kósa Lajos, a Fidesz önkormányzati kampányf?nöke, éspedig a Budapesten él? uniós állampolgár szavazókra.

Nagyjából az összes f?városi választásra jogosult két és fél százalékéról beszélünk. Ez nem kevés, s bár a végeredményben a különbség nagyobb volt, de az biztos, hogy e személyeket senki nem reprezentálta a f?városi mintában. Fontos annak tisztázása, hogy szavaznak-e még olyanok, akiket a minta nem tud megjeleníteni. Ilyen lehet az eddigieken túl a külföldön él? budapestieké vagy a telefonon és személyesen technikai okok miatt el nem érhet? csoportoké. ?k együtt már akár érdemben is befolyásolhatják a kutatás eredményét, s valamit tenniük kell a kutatóknak, hogy becsülni tudják hatásukat.

A rejt?zköd? szavazók felfedése

A felmérés készítésekor sok egyéb feladatot is kezelni kell, túl azon, hogy érthet?, egyértelm? és megfelel? hosszúságú kérd?ívet és interjúkészítési feltételeket kell biztosítani. Könnyen elképzelheti bárki, hogy egy-egy kutatás során nem mindenki árulja el preferenciáját a kérdez?biztosoknak. ?k a rejt?zköd? szavazók. Ilyen esetben a kutató feladata, hogy a kérd?ív segítségével megpróbálja egy-egy politikai táborhoz besorolni a színt nem valló szavazókat is. Számos ügyes praktika létezik minderre, például egy személy vagy a kormány megítélésének mérése.

A napvilágot látó kutatások általában a rejt?zköd?k beazonosítását tartalmazzák, legalábbis nem nagyon lehet a médianyilvánosságban olyat olvasni, hogy egy adatsorban 10-15-20 százalékos rész rejt?zködne, azaz pártpreferenciája az olvasó el?tt titok maradna. Az ilyen felméréseknek ugyanis minimális lenne a hírértéke. Alighanem az idei önkormányzati választáson is e rejt?zköd?k voltak a végkimenetel szempontjából dönt? szerepl?k, s az ? véleményüket az utolsó napok botrányai jelent?sen befolyásolták.

Nincs t?pontos kutatás

Végül rögzítenünk kell azt is, hogy a kutatások sosem lehetnek hajszálpontosak. Mivel több-kevesebb sikerrel a kutató csak egy reprezentatív mintát kérdez meg, nem a teljes népességet, a statisztika bevezette az úgynevezett hibahatár fogalmát. Ezerf?s kutatásoknál mindez ±3,2 százalék, hatszáz f?nél ±4,1 százalék. Azaz egy jelöltet helyesen nem is lehetne pontosan megmérni, legfeljebb határok között. Lehet, hogy a jöv?ben a pontos adatok helyett is helyesebb volna „adatsávokat” közölni. A választások el?tt a Néz?pont 49 százalékos Tarlós-párti el?nyt látott, amelyet a kis mintanagyság okán b?ven elég lett volna 45-53 százalék közöttiként kezelnünk. A végeredmény 44 százalék lett.

A fentiekben nem a mundér becsületének védelme volt a célom, sokkal inkább a kutatások valódi szerepének hangsúlyozása, az értelmezés korlátainak kiemelése és a nyilvános adatok félreértelmezésének veszélyének elemzése. Úgy érezzük, nem vagyunk hibátlanok, de talán az is igaz, hogy nem csak mi hibáztunk.

2022-re készülve szükségesnek tartjuk, hogy a kutatói szakma, a média és a jogalkotók képvisel?i egymással együttm?ködve válaszokat találjanak a fenti problémákra. Akár etikai kódexek, akár jogszabályváltozások, akár a publikációs el?írásokra gondolunk, jó lenne, ha a következ? választáson neves vagy névtelen intézetek se jelenhetnének meg manipulatív szándékkal, s a kutatási jelentések félreérthet?sége is csökkenne. A Néz?pont Intézet a jöv?ben is minden erejével ezen lesz.

Mráz Ágoston Sámuel

A szerz? a Néz?pont Intézet igazgatója

www.magyarnemzet.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló